

แนวทางการพัฒนาสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส กรณีศึกษานิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิไล ศิลปอาชา และศิริพัชร ฌานเชาว์วรรณ*

Résumé

En 2002, le Bureau de la commission pour l'éducation supérieure auprès du Ministère de l'éducation en Thaïlande a manifesté son intérêt pour la promotion de l'« éducation coopérative », notamment pour le développement des capacités des apprenants, grâce à des expériences de 4 mois directement acquises dans le monde du travail. Le programme de formation coopérative est créé par un accord entre l'université et l'entreprise. Les apprenants doivent en plus créer un projet spécifique répondant au besoin de l'entreprise. Nous espérons que cette formation aidera les apprenants à s'adapter aux problèmes posés dans le monde du travail.

Dans cette communication, nous présenterons en premier lieu les motivations de ce projet de recherche. En second lieu, nous exposerons notre travail de recherche sur les bénéfices et les problèmes des étudiants ayant accompli leur stage entre 2007 et 2010 dans les entreprises francophones qui participaient à l'« éducation coopérative ». Nous nous appuyons sur trois types de sources : les documents officiels de notre faculté concernant les projets des étudiants en français pendant leur pratique professionnelle, les rapports de stage des apprenants, et des entretiens menés auprès des deux acteurs principaux : les responsables des entreprises

et les étudiants. Profitant de notre position privilégiée de professeur-conseillers du stage et d'enseignantes de la faculté, nous chercherons notamment à analyser les points forts et les points faibles de ce programme. Dans notre conclusion, nous viserons à apporter aux responsables des formations des points de repère leur permettant de mieux adapter leurs offres de formation aux situations réelles de la vie active des futurs diplômés.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาเชิงสังเคราะห์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสกับการปฏิบัติวิชาชีพในสถานประกอบการแบบสหกิจศึกษา รวมถึงศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินการปฏิบัติวิชาชีพในสถานประกอบการของนิสิตสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสในโครงการสหกิจศึกษา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ทั้งนี้ยังไม่เคยมีการเสนอแผนการพัฒนาสหกิจศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสหกิจศึกษาด้านสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสอย่างเป็นรูปธรรมในประเทศไทย ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของนิสิตสหกิจศึกษา

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์และอาจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

รายงานการปฏิบัติวิชาชีพ และการสัมภาษณ์นิสิต สหกิจศึกษาที่ปฏิบัติวิชาชีพในปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓ สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้เน้นให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติวิชาชีพแบบ สหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง และได้สนับสนุนให้นิสิตพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาอย่างจริงจัง

ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า สถานประกอบการมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนิสิต สหกิจศึกษาในระดับดี มีนิสิตสหกิจศึกษาสาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศสที่ประสบความสำเร็จได้รับรางวัล ในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ นิสิต สหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ซึ่งปฏิบัติ วิชาชีพที่บริษัท Club Med Phuket, Holliday Villages Ltd. ได้รับคัดเลือกระดับคณะเป็นตัวแทน เข้าแข่งขันโครงการสหกิจได้รับรางวัลยอดเยี่ยม ระดับมหาวิทยาลัยฯ ในปี ๒๕๕๒ นิสิตสหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ซึ่งทำงานในตำแหน่งผู้ช่วย ผู้จัดการฝ่ายบริหาร นิตยสารกราวรอช (Gravroch Magazine) บริษัท พีเอช แอนด์ พีเอช ได้รับคัดเลือก ให้เป็นตัวแทนจากมหาวิทยาลัยฯ และได้รับรางวัล ยอดเยี่ยมระดับเครือข่ายภูมิภาค ด้านโครงการสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จากสมาคมสหกิจศึกษาแห่งประเทศไทย ทั้งนี้จากงานวิจัยยังพบว่า นิสิตส่วนหนึ่งตระหนักว่า ในขณะที่ปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการ ตนยังไม่มีความพร้อมด้าน ข้อมูลเชิงสังคม วัฒนธรรม และทักษะการใช้ภาษา ฝรั่งเศสอยู่ในระดับที่น่าพอใจ งานวิจัยชิ้นนี้ยังแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสหกิจศึกษาของสาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศส จนสามารถนำไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว มีปัจจัยเกื้อหนุนหลายด้าน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดของทั้งสถานประกอบการ

สถาบันศึกษา และนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของสหกิจศึกษา ในส่วนของบทสรุปและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางซึ่งมุ่งไปที่การปรับเปลี่ยน การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ ไปสู่การเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ เฉพาะด้าน¹ ที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์ โครงการของนิสิตสหกิจศึกษา

คำสำคัญ : สหกิจศึกษา, การทำงานด้วย ภาษาฝรั่งเศส, การปฏิบัติวิชาชีพ ภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้าน

๑. ความสำคัญและที่มาของปัญหา การวิจัย

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรกำหนดให้นิสิตสามารถเลือก ในภาคเรียนสุดท้ายของการศึกษา ลงเรียนรายวิชา²

- การฝึกงาน หรือประสบการณ์วิชาชีพ (stage professionnel)
 - สหกิจศึกษา หรือการปฏิบัติงานวิชาชีพ (formation coopérative)
 - การศึกษาอิสระ (étude indépendante)
- เพื่อความชัดเจนและความเข้าใจตรงกัน จะขออธิบายโดยสรุปถึงข้อแตกต่างระหว่าง การฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพ (stage professionnel) และการปฏิบัติงานวิชาชีพ (formation coopérative) ดังนี้

การฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพ (stage professionnel) นิสิตสามารถเลือกสถานประกอบการ และติดต่อขอเข้ารับการศึกษาฝึกงานวิชาชีพในสถาน-

¹ วิไล ศิลปอาษา และศิริพัชร ฌานเชาว์วรรณ, ภาษาฝรั่งเศสกับวิชาชีพ ทักษะคิดและความพึงพอใจของนิสิตวิชาเอกภาษาฝรั่งเศส, มหาวิทยาลัยนเรศวร ๒๕๕๓

² หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ๒๕๔๙

ประกอบการนั้น ๆ ด้วยตนเอง โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา การฝึกงานดังกล่าว เป็นการนำผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์ด้านอาชีพซึ่งนิสิตจะสามารถนำความรู้เชิงทฤษฎีจากชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ระยะเวลาการฝึกงาน ๓ เดือน หรือไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ชั่วโมง¹

การปฏิบัติงานวิชาชีพ (formation coopérative) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า โครงการสหกิจศึกษา (CO-opérative Education Co-op)² เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการผสมผสานการเรียนของนิสิตในสถานศึกษาเข้ากับการหาประสบการณ์จริงจากการทำงานอย่างมีหลักการและเป็นระบบในสถานประกอบการ ในฐานะพนักงานชั่วคราวซึ่งปฏิบัติงานเต็มเวลาเป็นเวลาอย่างน้อย ๔ เดือน หรือ ๑๖ สัปดาห์ ในรูปแบบที่มีภาระหน้าที่สำคัญในสถานประกอบการ รวมทั้งการดำเนินโครงการให้ลุล่วงเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ โดยนิสิตสหกิจศึกษาจะได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม พันธกิจต่าง ๆ เช่นนี้ทำให้การปฏิบัติวิชาชีพสหกิจศึกษาได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพ (stage professionnel)

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้จัดการเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดให้นิสิตภาคปกติ ชั้นปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๒ สามารถเลือกการฝึกงานประสบการณ์วิชาชีพ (stage professionnel) จำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ชั่วโมง เพื่อให้นิสิตมีโอกาสนำความรู้ที่ได้จากชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้เกิดความคุ้นเคยและ

ปรับตัวเข้ากับการทำงาน ในปีการศึกษา ๒๕๔๕ กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกิจศึกษาอย่างจริงจังในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต-นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในสถานประกอบการ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางโครงการสหกิจศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศของมหาวิทยาลัยนเรศวร สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสจึงมีนโยบายส่งเสริมให้นิสิตออกฝึกงานและเพิ่มระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นานขึ้น คือ ไม่น้อยกว่า ๑๖ สัปดาห์ หรือ ๔ เดือน เช่นเดียวกับการปฏิบัติงานวิชาชีพในโครงการสหกิจศึกษา

การปฏิบัติวิชาชีพของนิสิตสหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถือได้ว่าเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ เพราะการปฏิบัติวิชาชีพดังกล่าว นิสิตต้องมีการเรียนดี มีความสามารถด้านทักษะการใช้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร และต้องมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย ผู้ทำการวิจัยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศ และ/หรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของนิสิตที่ปฏิบัติวิชาชีพในสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินนิสิตจากผู้แทนของสถานประกอบการได้อ่านรายงานการปฏิบัติงานของนิสิตและอภิปรายปัญหาต่าง ๆ กับอาจารย์ท่านอื่นและกับนิสิตภายหลังการปฏิบัติวิชาชีพ รวมทั้งการสนทนากับพี่เลี้ยงตัวแทนฝ่ายสถานประกอบการในระหว่าง

¹ ต่อมาในการประชุมสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส สาขาวิชาฯ ตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงานวิชาชีพจึงได้ขยายระยะเวลาการฝึกงานเป็น ๔ เดือน หรือไม่น้อยกว่า ๔๐๐ ชั่วโมง

² วารสารสหกิจศึกษาไทย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม ๒๕๕๒

การไปนิเทศตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ จนถึง ๒๕๕๓ สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสยังไม่เคยนำข้อมูลทั้งด้าน เอกสารและการอภิปราย รวมทั้งการสัมภาษณ์ ดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทำให้ขาดข้อมูลที่สามารถตอบคำถามว่า การจัดการเรียน การสอน หลักสูตรภาษาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยฯ มีส่วนในการสร้างปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ ของนิสิต เพื่อการปฏิบัติวิชาชีพด้วยภาษา ฝรั่งเศสอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียน การสอนภาษาฝรั่งเศสในหลักสูตรศิลปศาสตร สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสกับการปฏิบัติวิชาชีพแบบ สหกิจศึกษาเพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพของ สาขาวิชาฯ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับสหกิจศึกษา ในหลักสูตรศิลปศาสตร สาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยนเรศวร

๒. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงและส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของ คณาจารย์สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส เพื่อส่งเสริม คุณภาพและให้สอดคล้องกับความต้องการของ นิสิตสหกิจศึกษา และสถานประกอบการที่เข้าร่วม โครงการสหกิจ

๓. การวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการ ทำวิจัย สำหรับการปฏิบัติวิชาชีพในสาขาวิชาอื่น และในสถานประกอบการอื่น ๆ เพื่อนำผลไป ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอนแบบสหกิจศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตสหกิจ ศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส หลักสูตรศิลปศาสตร- บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

๒. กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตที่ศึกษาในหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต ภาคปกติ (ทวิภาค) สาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาในระหว่าง ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓ จำนวน ๑๓ คน

๓. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนา สหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษย- ศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาเชิงวิเคราะห์และ สังเคราะห์ผลการปฏิบัติวิชาชีพของนิสิตโครงการ สหกิจ สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยเน้นที่งานวิจัยข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิง ปริมาณจากเอกสารของมหาวิทยาลัยนเรศวร ในรอบ สี่ปี เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ถึงปีการศึกษา ๒๕๕๓ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบ สหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัย นเรศวร โดยมีเอกสารและแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

๑) งานวิจัยสรุปผลโครงการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐- ๒๕๕๓

๒) งานวิจัยผลประเมินนิสิตสหกิจศึกษาของ สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส โดยสถานประกอบการตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓ จัดทำโดยฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

๓) หลักสูตรสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓ และผลการเรียนของนิสิตที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา

๔) เทปบันทึกเสียงการสนทนากับนิสิตสหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส รายการวิทยุโลกกว้างกับภาษาฝรั่งเศส สถานีวิทยุมหาวิทยาลัยนเรศวร

๕) รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า สถานประกอบการได้ประเมินศักยภาพของนิสิตสหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส (ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๕) จำนวน ๑๓ คน ดังนี้¹

ปีการศึกษา ๒๕๕๐ จากการประเมินการปฏิบัติงานของนิสิตสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการ นิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๖.๙๖ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ “ดี” และผลประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๘.๕๗ ค่าเฉลี่ย ๔.๔๓ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

ปีการศึกษา ๒๕๕๑ จากการประเมินการปฏิบัติงานของนิสิตสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการ นิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๙๒.๒๘ ค่าเฉลี่ย ๔.๖๑ อยู่ในเกณฑ์ “ดี” และผลประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๙.๒๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๔๖ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จากการประเมินการปฏิบัติงานของนิสิตสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการ นิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๖.๑๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๑ อยู่ในเกณฑ์ “ดี” และผลประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๑.๗๖ ค่าเฉลี่ย ๔.๐๙ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

ปีการศึกษา ๒๕๕๓ จากการประเมินการปฏิบัติงานของนิสิตสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการ นิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๙๐.๓๙ ค่าเฉลี่ย ๔.๕๒ อยู่ในเกณฑ์ “ดี” และผลประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๖.๕๓ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

สรุปการประเมินผลโดยสถานประกอบการ ในภาพรวม ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓ การปฏิบัติงานของนิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๘.๙๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๔๕ อยู่ในเกณฑ์ “ดี” และผลประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษาได้คะแนน ๘๖.๕๓ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

ในส่วนของการประเมินสถานประกอบการ ซึ่งประเมินโดยอาจารย์นิเทศ ได้ประเมินศักยภาพของสถานประกอบการ (ปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๕) จำนวน ๔ แห่ง ดังนี้²

ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ผลการประเมินสถานประกอบการโดยอาจารย์นิเทศ สถานประกอบการได้คะแนน ๘๖.๖๑ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ผลการประเมินสถานประกอบการโดยอาจารย์นิเทศ สถานประกอบการได้คะแนน ๘๗.๒๒ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

¹ ดูภาคผนวก ตารางที่ ๑

² ภาคผนวก ตารางที่ ๑-๒

ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ผลการประเมินสถานประกอบการโดยอาจารย์นิเทศ สถานประกอบการได้คะแนน ๘๖.๐๐ ค่าเฉลี่ย ๔.๓ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ผลการประเมินสถานประกอบการโดยอาจารย์นิเทศ สถานประกอบการได้คะแนน ๗๘.๗๘ ค่าเฉลี่ย ๓.๙๔ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

สรุปการประเมินผลสถานประกอบการ โดยอาจารย์นิเทศ ในภาพรวมตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๓ สถานประกอบการ ได้คะแนน ๘๔.๖๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๒๓ อยู่ในเกณฑ์ “ดี”

บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความหมายของสหกิจศึกษาและแนวทางปฏิบัติของระบบสหกิจศึกษาที่แต่ละสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยนำมาใช้ล้วนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ กระบวนการจัดการศึกษาที่กระทำร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อการศึกษาที่ดี ให้ได้ความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ โครงการนำร่องสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยฯ ได้รับการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ให้เป็นสถาบันอุดมศึกษานำร่อง คณะมนุษยศาสตร์ได้ดำเนินตามนโยบายของมหาวิทยาลัยนเรศวร นำระบบสหกิจศึกษามาใช้ คณาจารย์ในสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาควิชาภาษาตะวันตก ได้ให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมและเข้ารับการอบรมโครงการสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ในภาพรวมกล่าวได้ว่า หลังการปฏิบัติงานนิสิตสหกิจศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สามารถประยุกต์ความรู้และการใช้ภาษาฝรั่งเศสในการ

ทำงานในระดับดี ผลการประเมินในภาพรวมของโครงการสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ถึง ปีการศึกษา ๒๕๕๓ อยู่ในเกณฑ์ดี ผลประเมินสถานประกอบการโดยอาจารย์นิเทศ ได้คะแนน ๘๖.๑๙ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๑ อยู่ในเกณฑ์ดี ผลประเมินนิสิตโดยพนักงานที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงของสถานประกอบการ ได้คะแนน ๘๖.๖๓ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ อยู่ในเกณฑ์ดี ผลประเมินรายงานนิสิตโดยพนักงานที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงของสถานประกอบการ ได้คะแนน ๘๒.๕๐ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๓ อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ในส่วนผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษาของนิสิตสาขาวิชาฝรั่งเศสพบว่า ปีการศึกษา ๒๕๕๐ มีนิสิตสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ได้รับรางวัลระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย ๑ คน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ นิสิตสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ได้รับรางวัลดีเด่นในระดับเครือข่าย นอกจากนั้นนิสิตสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ยังได้รับการเสนอตำแหน่งงานจากสถานประกอบการให้ทำทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา

ผลวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติวิชาชีพของนิสิตสหกิจศึกษา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสมีดังนี้ นิสิตพบว่าตนเองประสบปัญหาในเรื่องสวัสดิการที่จำเป็น และสถานประกอบการบางแห่งไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนแก่นิสิต นิสิตขาดความรู้ความเข้าใจคำศัพท์เฉพาะทาง เป็นอุปสรรคในการสื่อสารภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ เกิดความประหม่าเมื่อต้องพูดกับเจ้าของภาษา มีปัญหาเรื่องสำเนียง จังหวะ การพูดเร็ว และขาดความรู้ความชำนาญในการใช้อุปกรณ์สำนักงาน สำหรับสถานประกอบการมีความเห็นว่านิสิตยังต้องได้รับการพัฒนาในด้านทักษะการใช้ภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ¹ เพื่อการสื่อสารทั้งในด้านการฟัง พูด ในด้านบุคลิกภาพ

¹ สอดคล้องกับความเห็นของดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน เรื่อง นักศึกษาสหกิจอ่อนภาษาอังกฤษ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ความมั่นใจและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในส่วนของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส นิสิตสหกิจศึกษามีจำนวนน้อย ทั้งนี้สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ จึงได้พิจารณาคัดเลือกนิสิตที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีเท่านั้นเข้าร่วมโครงการฯ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยพบว่า มีสถานประกอบการที่นิสิตสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสไปปฏิบัติงานวิชาชีพ เพียง ๔ แห่ง ได้แก่ ๑) พิพิธภัณฑ์ จิม ทอมป์สัน (มูลนิธิเจมส์ เอช ดับเบิลยู ทอมป์สัน) ๒) บริษัท ฮอลิเดย์ วิลเลจส์ (ไทยแลนด์) จำกัด (Club Med Phuket, Holliday Villages Ltd.) ๓) ห้างหุ้นส่วนคณะบุคคลชินวัตรไหมไทย ๔) Gavroche Magazine (บริษัท พีเอส แอนด์ พีเอส จำกัด)¹ ผู้วิจัยขอเสนอให้ทบทุนปรับปรุงหลักสูตร โดยให้บรรจุเนื้อหาที่ครอบคลุมการทำงานในด้านต่าง ๆ ของสถานประกอบการทั้ง ๔ แห่งข้างต้นไว้ในรายวิชาของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส โดยอาจารย์ในสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ควรจะหาโอกาสไปเยี่ยมสถานประกอบการ เพื่อศึกษาเรียนรู้ลักษณะงาน และ/หรือเชิญตัวแทนจากสถานประกอบการมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับองค์กรและลักษณะงานที่นิสิตจะต้องปฏิบัติ เพื่อให้นิสิตได้มีโอกาสรู้จัก ทำความเข้าใจ และประเมินศักยภาพของตนเองประกอบการตัดสินใจในการเลือกสถานประกอบการและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์จริง ควรเน้นการฝึกทักษะภาษาในด้านการสื่อสารให้เข้มข้น ปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้แก่นิสิต นอกจากนั้นจากสรุปผลโครงการสหกิจศึกษาสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓ พบว่ายังขาดข้อมูลที่สำคัญบางประการ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคปัญหาของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ กับสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส และของอาจารย์นิเทศ ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินสถานประกอบการโดยนิสิต ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินอาจารย์นิเทศโดยสถานประกอบการและโดยนิสิต ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมและความเห็นของผู้ปกครองนิสิต ที่มีต่อโครงการสหกิจศึกษา เพราะผู้ปกครองอาจต้องช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนแก่นิสิต ผู้วิจัยจึงเสนอให้ทำการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการประกอบการพิจารณาหาแนวทางเพื่อพัฒนาระบบสหกิจศึกษาของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสต่อไป ความสำเร็จของโครงการสหกิจศึกษานอกจากจะเกิดจากความร่วมมืออย่างจริงจังจากสถานประกอบการ สถาบันคึกษา นิสิต-นักศึกษาและสถาบันครอบครัว สถาบันคึกษา ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานในเชิงรุก เพื่อสร้างปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ ดังนี้

๑. จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโครงการด้านสหกิจศึกษา โดยปรับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้มีลักษณะแบบบูรณาการโครงการ ซึ่งอาจจะจัดทำในลักษณะสหสาขาวิชาได้ เพื่อให้นิสิตได้พัฒนาความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มที่

๒. ปัจจุบันคณาจารย์ในสาขาวิชาได้เข้าร่วมอบรมสหกิจศึกษาแล้วทุกท่าน หากมีการต่อยอดด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการเฉพาะด้าน โดยใช้ฐานข้อมูลจากการวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งในการอภิปรายร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนงานที่เป็นรูปธรรมสำหรับนิสิตในแต่ละรุ่น จะทำให้สามารถจัดการฝึกอบรม

¹ สถานประกอบการที่นิสิตสหกิจศึกษาไปฝึกงานบางแห่งยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษากับทางสถาบันการศึกษารูปแบบทางการ

และให้คำปรึกษาแก่นิสิตสหกิจศึกษาของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศสได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. ประชาสัมพันธ์หลักการและแนวทางของสหกิจศึกษาแก่สถานประกอบการอย่างจริงจัง และแสวงหาสถานประกอบการเพิ่มเติม ในปัจจุบันสาขาวิชามีโครงการสหกิจกับสถานประกอบการเพียง ๔ แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์จิม ทอมป์สัน บริษัทชินวัตรไหมไทย บริษัทวากองซ์ สยาม และบริษัท

พีเอช แอนด์ พีเอช จำกัด ซึ่งหมายความว่า บริษัทสัญชาติฝรั่งเศสกว่า ๒๐๐-๓๐๐ แห่งในประเทศไทยมีเพียง ๒ แห่ง (บริษัทวากองซ์ สยาม และบริษัทพีเอช แอนด์ พีเอช) ที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา การขยายฐานความร่วมมือทางวิชาการในเชิงรุกจะทำให้มหาวิทยาลัยไทยเป็นผู้บุกเบิกที่มีศักยภาพในการจัดทำโครงการสหกิจศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาษาฝรั่งเศสในระดับอาเซียนได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนสนับสนุนการนำเสนอผลงานจาก สำนักวัฒนธรรม สถานทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย และจากกองทุนการเดินทางไปเสนอผลงานวิจัยในต่างประเทศของมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อนำเสนอบทความในการประชุมคองเกรสระดับโลก ครั้งที่ ๑๓ จัดโดยสมาพันธ์นานาชาติผู้สอนภาษาฝรั่งเศส (FIPE) ที่เมืองเดอร์บัน (Durban) ประเทศแอฟริกาใต้ ระหว่างวันที่ ๒๓ ถึง ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

บรรณานุกรม

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สรุปผลโครงการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓

วารสารสหกิจศึกษาไทยปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม ๒๕๕๒

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕

Beacco, J.-C. 2007. *L'approche par compétences dans l'enseignement des langues*. Paris: Didier.

Boyer, H. Et al. 2001. *Nouvelle introduction à la didactique du français langues étrangères*.

Paris : CLE International.

Bronckart J.-P. et Fillietaz L. 2005. *L'analyse des actions et des discours en situation de travail. Concepts, méthodes et application*. Louvain-la-Neuve- Peeters.

Danilo, M. 1993. *Le français de la communication professionnelle*. Paris: CLE International.

Gruneberg, A. 2000. *Comment vont les affaires ? Cours de français professionnel pour débutants*. Paris: Hachette.

Mucchielli, R. 1998. 9e édition. *Les Méthodes actives dans la pédagogie des adultes*. Paris: ESF éditeur.

Penfornis, Jean-Luc. 2002. *Français.com: Méthode de français professionnel et des affaires*. Paris: CLE International.

Sitographie

<http://www.wace.com>

<http://www.tace.com>

<http://www.fr.tfi-europe.com/tfi-sites/tfi-france/preparer-le-tfi/cours-de-francais>

<http://www.fie.fr/bibli/data/flePro.pdf>

<http://www.fdlm.org/fle/article/346/mourlhon.php>

<http://www.bonjourdefrance.com/index/indexfranaff.htm>

ภาคผนวก

ตารางที่ ๑

โครงการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สรุปผล

การประเมินสถานประกอบการ โดยอาจารย์นิเทศ Nu_Co-op 03

การประเมินปฏิบัติงานของนิสิต ณ สถานประกอบการ โดยสถานประกอบการ Nu_Co-op 08

การประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการ Nu_Co-op 09

ปีการศึกษาที่ประเมิน	Nu_Co-op 03		Nu_Co-op 08		Nu_Co-op 09	
	คะแนนประเมิน	ค่าเฉลี่ย	คะแนนประเมิน	ค่าเฉลี่ย	คะแนนประเมิน	ค่าเฉลี่ย
๑. ปีการศึกษา ๒๕๕๐	๘๓.๗๕	๔.๓๓	๘๔.๒๕	๔.๗๑	๘๕.๒๐	๔.๗๖
๒. ปีการศึกษา ๒๕๕๑	๘๓.๗๕	๔.๓๖	๘๒.๓๘	๔.๑๒	๘๓.๐๐	๓.๖๕
๓. ปีการศึกษา ๒๕๕๒	๘๔.๗๕	๔.๓	๘๔.๖๕	๔.๒๓	๘๔.๘๐	๔.๒๔
๔. ปีการศึกษา ๒๕๕๓	๘๒.๕๐	๓.๘๔	๘๕.๒๕	๔.๒๖	๘๗.๐๐	๓.๘๕
ผลรวม	๘๖.๑๙	๔.๓๑	๘๖.๖๓	๔.๓๓	๘๖.๕๐	๔.๑๓

Nu_Co-op 03 ประเมินสถานประกอบการ โดยอาจารย์นิเทศ ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ “ดี”

Nu_Co-op 08 ประเมินการปฏิบัติงานของนิสิต โดยสถานประกอบการ ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ “ดี”

Nu_Co-op 09 ประเมินแบบรายงานนิสิตสหกิจศึกษา โดยสถานประกอบการ ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ “ดี”

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง ดีมาก

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง ดี

ตารางที่ ๒

สรุปผลการประเมินสถานประกอบการ โดยอาจารย์นิเทศ
โครงการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐-๒๕๕๓
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สถานประกอบการ	ผลการ ประเมิน คะแนน เต็ม ๑๐๐	ค่าเฉลี่ย	อยู่ในเกณฑ์
ปีการศึกษา ๒๕๕๐			
๑. พิพิธภัณฑ์จิม ทอมป์สัน (๑)	๘๘.๗๕	๔.๔๔	ดีมาก
๒. บริษัท ฮอลิเดย์ วิลเลจิส (ไทยแลนด์) จำกัด (๕)	๘๑	๔.๐๕	ดี
ปีการศึกษา ๒๕๕๑			
๑. ห้างหุ้นส่วนคณะบุคคลชินวัตรไหมไทย (๑)	๙๖	๔.๘๐	ดีมาก
๒. พิพิธภัณฑ์จิม ทอมป์สัน (๑)	๘๘	๔.๔๐	ดี
ปีการศึกษา ๒๕๕๒			
๑. พิพิธภัณฑ์จิม ทอมป์สัน (๑)	๘๔	๔.๒๐	ดี
๒. บริษัท ฮอลิเดย์ วิลเลจิส (ไทยแลนด์) จำกัด (๓)	๘๑	๔.๐๕	ดี
๓. บริษัท พีเอช แอนด์ พีเอช จำกัด (๑)	๙๔	๔.๗๐	ดีมาก
ปีการศึกษา ๒๕๕๓			
๑. บริษัท พีเอช แอนด์ พีเอช จำกัด (๑)	๘๓	๔.๑๕	ดี
ผลรวม	๘๖.๙๗	๔.๓๕	ดี

ตัวเลขในเครื่องหมายวงเล็บ () แสดงจำนวนนิติในสถานประกอบการ

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง ดีมาก

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง ดี

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง พอใช้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง ควรปรับปรุง